

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д-р Неда Балканска, СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ,
Катедра по Специална педагогика**

**върху дисертационния труд за присъждане на образователна степен
„доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)**

- на тема:

**Съвременни подходи за стимулиране на комуникативните
способности при деца от аутистичния спектър**

Автор: Константинос Магалиос

Научен ръководител: проф. д-р Неда Балканска

Общо описание на представените материали

Със заповед № РД-38-638 от 09.12.2022 г. на Ректора на СУ „Свети Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Съвременни подходи за стимулиране на комуникативните способности при деца от аутистичния спектър“ за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма Специална педагогика (на английски език). Автор на дисертационния труд е Константинос Магалиос – докторант в редовна форма на обучение към катедра Специална педагогика, ФНОИ, СУ „Св. Климент Охридски“

Представеният от Константинос Магалиос комплект материали на хартиен носител е в съответствие изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на Софийски университет.

Кратки биографични данни за докторанта

Константинос Магалиос завършва бакалавърска степен в Егейския Университет в Гърция- в специалност „Начална училищна педагогика“ - през 2010 г. Магистърската си степен получава през 2013 г. в СУ „Св. Кл. Охридски“- специалност Специална педагогика. Докторантът има и втора магистърска степен в МП „Модел на образователното планиране и развитие“, към Егейския университет в Гърция.

В периода от 2014 до 2021 г. Константинос Магалиос работи като специален учител на територията на Република Гърция. От есента на 2021 г. до настоящия момент е начален учител в начално училище в гр. Калимнос, Гърция.

Налице са участия в редица научно-практически семинари, които свидетелстват за задълбочен интерес към професията.

Актуалност на дисертационния труд

Групата на децата от аутистичния спектър нараства прогресивно и предизвиква голям интерес сред специалистите в педагогическата сфера. Едни от най-често срещаните индикатори на аутизма са проблемите в общуването, които се дължат както на проблеми в лингвистичната сфера, така и на дефицити по отношение на нелингвистичните и паралингвистичните компоненти на комуникативния процес. Дори и за групата на високо функциониращите представители от аутистичния спектър са характерни различни по степен нарушения на тези разлища. Основна задача на специалните и общообразователните педагози е да познават и прилагат разнообразни стратегии, съобразени с особеностите на всяко дете, които да му позволят да общува пълноценно и да се социализира в средата от връстници и възрастни. В този смисъл настоящият проект за дисертационен труд се характеризира с подчертана актуалност.

В структурно отношение трудът следва класическия формат за подобен тип научни разработки, съдържа четири глави, увод, препоръки, заключение и приложение, както и справка за публикациите, свързани с дисертационния труд и приносите на автора. Обемът от страници възлиза на 203, в библиографската справка са цитирани 155 източника. Следва да отбележа, че структурирането на разработката е в съответствие с основните формални изисквания за дисертация.

Теоретичната постановка на проблема е представена в две глави. Първата е посветена на разкриване същността на аутизма и различните варианти за терапия. Във втората глава се разкриват спецификите на процеса на общуване, особеностите в комуникацията при децата с аутизъм и прилагането на разнообразни подходи за стимулиране на комуникативните способности, добили световна популярност в наши дни.

Авторът цитира редица актуални изследвания на световни учени, с което демонстрира добро познаване на съвременната научно-изследователска практика. Това е задължително условие за коректната организация, провеждане и анализ на резултатите от извършения експеримент. Прави впечатление богатата библиографска справка, на базата на която е извършен теоретичният анализ на проблема.

Дизайнът на емпиричното изследване е построен съответно изискванията на конструктивното изследване, съдържа цел, задачи и хипотези, които са формулирани прецизно. Коректно е представена информацията за контингента и инструмента на изследване. Експериментът се провежда на базата на авторски въпросник, който се предлага за попълване на 100 специални учители, работещи на територията на Гърция. В допълнение към картината, пресъздадена от тях, авторът предлага и изследване на единичен случай (case-study), в което представя казусът на ученик от аутистичния спектър.

Анализът на резултатите представлява логичният финал на тази научно-изследователска разработка. Данните от проведения експеримент са интерпретирани количествено и качествено. Емпиричните данни са подложени на статистически анализ, който по убедителен начин доказва тяхната стойност. Резултатите са илюстрирани посредством таблици и диаграми, което улеснява тяхното възприемане.

Текстът на автореферата отразява съдържанието на дисертацията. Посочени са три публикации по темата на дисертацията.

Настоящият дисертационен труд се характеризира с редица **приноси с научно - приложен характер**:

1. Компетентно е систематизирана и анализирана теоретичната информация, посветена на въпросите за същността и терапията при разстройства от аутистичния спектър, както и свързаните с тях комуникативни дефицити, и пътищата за тяхното преодоляване ;
2. Разработен е въпросник, който може да намери широко приложение в практиката и да подобри качеството на работата на педагозите, както и да служи за периодично атестиране на капацитета им от знания и умения, свързани с учениците от аутистичния спектър;
3. Приложеният въпросник позволява и да се дефинират проблемните зони на местна почва (в конкретно учебно заведение), което ще даде възможност педагогическият персонал в съответното учебно заведение да бъде включен в обучителни

програми, които имат за цел да повишат компетенциите му точно в областите, в които се регистрират дефицити;

4. Създаденият въпросник и резултатите от проведения експеримент върху единичен случай предлагат условия за бъдещи изследвания, за усъвършенстване и разширяване на стратегиите, прилагани в практиката, което ще позволи да се повишат резултатите и качеството на работа с ученици от аутистичния спектър, по отношение на техните комуникативни способности.

Лични впечатления от докторанта. Константинос Магалиос е завършил магистърска програма по „Специална педагогика“ в СУ „Св. Климент Охридски“ и е действащ специален педагог. Прави впечатление неговата отговорност и коректност при изпълнение на професионалните му задължения.

В заключение:

Обсъжданият проект на дисертация по актуалност, замисъл, начин на изложение, обработка и анализ на данните, както и неговите приноси моменти, удовлетворява изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ). Това ми позволява да предложа на Уважаемото Научно жури да присъди на Константинос Магалиос образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

23. 01. 23г.

гр.София

(проф. д-р Неда Балканска)